

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

“ 29 ” серпня 2025 року

Мирослав ЗАЯЧУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
РЕГІОНАЛЬНА ПРИРОДНИЧА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ**

вибіркова

Освітньо-професійна програма Регіональний розвиток і просторове планування

Спеціальність С6 Географія та регіональні студії

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет географічний

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «*Регіональна природнича географія України*» **складена відповідно до** освітньо-професійної програми Регіональний розвиток і просторове планування.

Розробник:

Заблотовська Наталія Василівна - доцент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Заблотовська Наталія Василівна - доцент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики
Протокол № 12/1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради _____

(підпис)

Наталія АНДРУСЯК

Дисципліна «Регіональна природнича географія України» спрямована на закріплення теоретичних знань в галузі природничої географії, з метою формування комплексних навиків опанування в регіональному вимірі методів виділення, оцінки й вирішення ключових проблем територіального змісту (забезпечення природними ресурсами і регіональне раціональне природокористування, спеціалізація і тип господарювання, демографічний й соціальний стан та ін.) на підґрунті загальнотеоретичних географічних знань.

Мета курсу “Регіональна природнича географія України” – формування у майбутніх фахівців географів, Менеджерів-управителів регіонального розвитку та просторового планування, умінь та навичок управління регіональним розвитком та розміщення продуктивних сил, необхідних для виявлення та аналізу основних ключових географічних особливостей і проблем території регіонального рівня на підґрунті загальногеографічної теорії.

Завдання вивчення дисципліни

- створення комплексного системного уявлення про регіон на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків між компонентами природного середовища й діяльністю людини;
- формування комплексного географічного образу території регіонального масштабу;
- організація практичних колективних видів робіт для розвитку пізнавальної, творчої, дослідницької, пошукової активності, тощо;
- опанування в регіональному вимірі методів виділення, оцінки й вирішення ключових проблем територіального змісту (забезпечення природними ресурсами і регіональне раціональне природокористування, спеціалізація і тип господарювання, демографічний й соціальний стан та ін.) на підґрунті загальнотеоретичних географічних знань.

Компетенції, якими має оволодіти студент в процесі вивчення дисципліни

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі загальні компетенції, як:

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетенції:

СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.

СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних

проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців.

СК 11. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, географічного моделювання та прогнозування трансформації територіальної організації та регіонального розвитку.

Програмні результати навчання:

ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно- географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоecологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг

ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Регіональна природнича географія України											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16	-	16	-	58	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		л	п	сем	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Теоретико-методологічні основи регіональної природничої географії України						

Тема 1. <i>Природнича географія як наука. . Розвиток комплексних досліджень природи України</i>	11	2	2		7
Тема 2. <i>Основні етапи розвитку оцінного напрямку суспільно-географічних досліджень та картографування природних ресурсів в Україні</i>	11	2	2		7
Тема 3. <i>Суспільно-географічні основи дослідження та оцінки природно-ресурсного потенціалу фізико-географічних регіонів</i>	11	2	2		7
Тема 4. <i>Природно-господарська характеристика природних зон України.</i>	11	2	2		7
Разом за ЗМ1	44	8	8		28
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 Природно-ресурсний потенціал регіонів України				
Тема 5. <i>Планування територій регіонів</i>	18	4	4		10
Тема 6. <i>Природно-ресурсний потенціал як чинник регіональної політики і складова соціально-економічного розвитку регіонів</i>	14	2	2		10
Тема 7. <i>Демографічна ємкість території</i>	14	2	2		10
Разом за ЗМ 2	46	8	8		30
Усього годин	90	16	16	-	58

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 «Теоретико-методологічні основи регіональної природничої географії України»	
Тема 1	<i>Природнича географія як наука. . Розвиток комплексних досліджень природи України</i> ☐ Регіональна природнича географія як наука ☐ Об'єкт та предмет дослідження. ☐ Напрямки дослідження природничої географії регіонів. ☐ Теорії та підходи вивчення . Розвиток комплексних досліджень природи України.
Тема 2.	<i>Основні етапи розвитку оцінного напрямку суспільно-географічних досліджень та картографування природних ресурсів в Україні</i> ☐ Тематична картографія як передумова розвитку регіональних природничих досліджень. ☐ Оцінний напрям тематичного картографування Розвиток ресурсного та оцінного напрямів тематичного картографування у незалежній Україні
Тема 3.	<i>Суспільно-географічні основи дослідження та оцінки природно-ресурсного потенціалу фізико-географічних регіонів</i> ☐ Природно-ресурсний потенціал фізико-географічних регіонів як об'єкт та предмет суспільно-географічної та картографічної оцінки.

	☐ Основні напрями, рівні, види та завдання суспільно-географічної та картографічної оцінки ПРП фізико-географічних регіонів. Природно-ресурсний потенціал фізико-географічних регіонів України
Тема 4.	<i>Природно-господарська характеристика природних зон України.</i> ☐ Зона мішаних лісів ☐ Зона широколистяних лісів. ☐ Лісостепова зона. ☐ Степова зона. ☐ Українські Карпати . Кримські гори
Вмістовий модуль 2. «Природно-ресурсний потенціал регіонів України»	
Тема 5	<i>Планування територій регіонів</i> ☐ Геопланування – сучасний напрям географії. ☐ Цільові настанови геопланування регіонів. ☐ Методичні засади геопланування регіонів. ☐ Генеральна схема планування території України
Тема 6	<i>Природно-ресурсний потенціал як чинник регіональної політики і складова соціально-економічного розвитку регіонів.</i> ☐ ПРП регіонів України ☐ Науково-методичні засади оцінки природно-ресурсного потенціалу як основи соціально-економічного розвитку регіону. Методика обчислення ПРП адміністративних та природних регіонів
Тема 7	<i>Демографічна ємність території</i> ☐ Поняття демографічної ємності території у суспільно – географічних дослідженнях. ☐ Наукові підходи до вивчення демографічної ємності. Методика розрахунків демографічної ємності території.

Тематика семінарських занять із переліком питань

№	Назва теми (завдання)	

модуль 1		
1.	Ландшафтно-географічне значення розмірів, конфігурації, кордонів території України та її АТО. 1. Поняття території у системі наукових знань 2. Територія як поняття фізичної та суспільної географії 3. Цілі встановлення кордонів держав та їх функції в контексті регіонального розвитку 4. Географічне положення України за природними та суспільно-соціальними ознаками 5. Особливості українських прикордонь та функціонування єврорегіонів в Україні	
2.	Схеми ландшафтного районування території України 1. Теоретичні засади систематики, типології та класифікації ландшафтів 2. Історія географічно диференційованого розгляду території України. 3. Фізико-географічне районування України 4. Сучасний стан фізико-географічного районування України. 5. Фізико-географічне районування України в контексті євразійського фізико-географічного районування. 6. Укладання ландшафтної карти України (досягнення інституту географії НАН України)	
3.	Сучасні процеси та тенденції змін ландшафтів України 1. Антропогенні ландшафти та їх класифікація 2. Ландшафтне планування як інструмент організації навколишнього середовища 3. Інтеграція екологічних вимог в територіальне планування 4. Ландшафтне планування в Україні	
4.	Значення ПРП у розвитку АТО 1. Аналіз праць із дослідження ПРП на рівні АТО 2. Особливості оцінки ПРП на локальному рівні 3. Місце а роль ПРП у стратегії розвитку регіону 4. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг	
модуль 2		

5.	Географічний підхід до реформування одиниць адміністративно -територіального устрою. 1. Аналіз законодавчого підґрунтя щодо формування території АТО 2. Планування розвитку територій об'єднаної територіальної громади 3. Територіальні ресурси об'єднаної територіальної громади 4. Основні планувальні документи просторового розвитку територій 5. Регіональні конструктивно-географічні дослідження у господарській діяльності місцевих громад	
6.	Порядок здійснення державного контролю за станом природних об'єктів, природних ресурсів та природних комплексів. 1. Концепція реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього середовища в Україні 2. Державний екологічний контроль ТГ 3. Аналіз конфліктів природокористування 4. Галузеві цілі для компонентів, що охороняються	
7.	Система моніторингу стану навколишнього природного середовища України. 1. Аналіз концепції Державної програми проведення моніторингу навколишнього природного середовища 2. Функціонування державної системи моніторингу довкілля 3. Організація моніторингу навколишнього природного середовища в Україні 4. Джерела географічної інформації та методи географічних досліджень щодо стану навколишнього природного середовищ	

ЗМІСТ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№	Тема	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Досвід регіональних природничих досліджень	опрацювати матеріал, підготувати конспект	7
2	Зарубіжні наукові школи регіональної	опрацювати матеріал, підготувати конспект	4

	природничої географії		
3	Особливості сучасних методик регіональних досліджень	опрацювати матеріал, підготувати конспект	4
4	ПРП як передумова і наслідок господарського розвитку країн та регіонів	опрацювати матеріал, підготувати конспект	4
5	Регіональна природнича географія у системі суміжних категорій	опрацювати матеріал, підготувати конспект	4
6	Регіональний підхід до визначення потенціалу природних умов та ресурсів	опрацювати матеріал, підготувати конспект	4
7	Методика оцінки ПРП в регіонах України	опрацювати матеріал, підготувати конспект	10
8	Розвиток географічних поглядів регіональні дослідження України	опрацювати матеріал, підготувати конспект	10
9	Багатогранність природничо-географічних досліджень специфіка їх результатів в Україні	опрацювати матеріал, підготувати конспект	5
10	Урбанізованість регіонів України: оцінка за характеристиками природних умов та ресурсів	опрацювати матеріал, підготувати конспект	5
		<i>Питання самостійної роботи виносяться на модуль контроль та на іспит</i>	58

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи та освітні технології навчання

Для формування освітніх компетентностей та програмних результатів при викладанні даної навчальної дисципліни застосовуються наступні методи та освітні технології:

- словесні методи: бесіда, пояснення, робота з електронними ресурсами;
- наочні методи: демонстрація відео, презентації, періодичні видання, книги;
- дискусія на практичних заняттях під час обговорення проблемних питань;
- самостійна робота.
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси, семінари, круглі столи, вебінари)
- методи стимулювання пізнавального інтересу: дискусії, тренінги.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Контроль засвоєння лекційного і самостійного опрацювання теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування. Контроль засвоєння знань та набуття вмінь і навичків при виконанні семінарських завдань здійснюється шляхом їх поточної перевірки. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді тестування / письмового опитування (за вибором здобувачів освіти). Форма підсумкового контролю (залік) полягає в оцінюванні засвоєння здобуваачами освіти навчального матеріалу на підставі усних відповідей на підсумковому модулі та результатів виконання практичного питання білету.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності (виконання практичних завдань, перевірка знань теоретичного блоку, в т.ч. самостійної роботи) та підсумковий контроль (залік). Максимальну кількість балів, яку може отримати студент до заліку у сумі становить 60 балів (модуль 1 – 30 балів (15 за теоретичний блок, та 15 – за практичний), модуль 2 – 30 балів (15 за теоретичний блок, та 15 – за практичний), 40 балів відводиться на контрольний модуль.

Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в заліковій відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання на підсумковому контролі

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (залік) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

A 90 – 100 балів - Знання предмету глибокі і міцні, виходять за межі програми, підручників і навчальних посібників та носять науковий та інноваційний характер. Студент вільно володіє понятійно-термінологічним апаратом, методологічними основами природничих досліджень. Розуміє важливість вивчення природних умов та ресурсів для розвитку та планування громад та територій. Наводить приклади, пропонує перспективні шляхи використання.

B 80 – 89 балів Знання предмету глибокі і повні, перебувають у межах навчальних програм, підручників і навчальних посібників. Студент вільно володіє понятійно-термінологічним апаратом, методологічними основами. Орієнтується в особливостях природокористування. Пояснює важливість та особливості вивчення природних умов та ресурсів для розвитку та планування громад та територій

C 70 – 79 балів Знання предмету достатньо глибокі і повні, перебувають у межах навчальних програм, підручників і навчальних посібників. Студент володіє понятійно-термінологічним апаратом. При запропонованих вихідних даних може підібрати оптимальні шляхи використання природних умов та ресурсів важливість для розвитку та планування громад та територій.

D 60 – 69 балів. Знання предмету перебувають в межах навчальних програм. Студент орієнтується в понятійно-термінологічному апараті. Розуміється в змісті стратегій розвитку та СЕО громад

E 50 – 59 балів Знання, завчені з підручника, висвітлюються за допомогою конспекту. Студент самостійно використовує знання переважно у завчених умовах і ситуаціях, на нові види діяльності вони переносяться за допомогою викладача.

FX 35-49 балів Студент не володіє основами знань з курсу, не може чітко пояснити основних понять, категорій, не виконав семінарських завдань. Робить спроби за допомогою викладача аналізувати природні умови та ресурси громади.

F 0-34 бали Основи курсу студентом не освоєні, семінарські і самостійні завдання не виконані, знання не продемонстровані.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС		
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою	
Відмінно	A (90-100)	відмінно	зараховано
Добре	B (80-89)	дуже добре	зараховано
	C (70-79)	добре	зараховано
Задовільно	D (60-69)	задовільно	зараховано
	E (50-59)	достатньо	зараховано
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання	незараховано
	F (1-34)	(незадовільно)	незараховано

		з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання	

**Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень
студентів з навчальної дисципліни.**

1. Природнича географія як наука.
2. Регіональна природнича географія як наука.
3. Об'єкт та предмет дослідження.
4. Напрямки дослідження природничої географії регіонів.
5. Теорії та підходи вивчення .
6. Аналіз комплексних регіональних досліджень
7. Етап початкового пізнання природи (40-35 тис. років тому - IV ст. до н.е.).
8. Описовий етап (V ст. до н.е. - середина XVIII ст.).
9. Етап наукових пошуків (XIX - початок XX ст..).
10. Тематична картографія як передумова розвитку регіональних природничих досліджень.
11. Оцінний напрям тематичного картографування.
12. Розвиток ресурсного та оцінного напрямів тематичного картографування у незалежній Україні
13. Природно-ресурсний потенціал фізико-географічних регіонів як об'єкт та предмет суспільно-географічної та картографічної оцінки.
14. Основні напрями, рівні, види та завдання суспільно-географічної та картографічної оцінки ПРП фізико-географічних регіонів.
15. Природно-ресурсний потенціал фізико-географічних регіонів України
16. Суть фізико-географічного районування.
17. Наукові підходи до визначення фізико географічних районів.
18. Його наукове і практичне значення.
- 19.. Зона мішаних хвойно-широколистяних лісів.
20. Лісостепова зона.
21. Степова зона.
22. Українські Карпати .
23. Кримські гори.
24. Геопланування – сучасний напрям географії.
25. Цільові настанови геопланування регіонів.
26. Методичні засади геопланування регіонів.
27. Генеральна схема планування території України

28. ПРП регіонів України.
29. Науково-методичні засади оцінки природно-ресурсного потенціалу як основи соціально-економічного розвитку регіону.
30. Методика обчислення ПРП адміністративних та природних регіонів.
31. Біосферний потенціал регіонів.
32. Природно-ландшафтний потенціал території.
33. Облік та оцінка біосферних ресурсів.
34. Ландшафтні комплекси та методика їх дослідження
35. Земельні ресурси регіонів.
36. Земельні ресурси як основа ПРП регіону.
37. Регіональні відмінності у землезабезпеченості .
38. Основні категорії земельних угідь.
39. Нормативи оптимального співвідношення у землекористування.
40. Територія як універсальний географічний ресурс.
41. Поняття та функції категорії територія.
42. Характеристика територіального потенціалу.
43. Критерії для визначення галузевої та інтегральної ємкості території .
44. Рівень господарського освоєння території.
45. Демографічна ємкість території .
46. Поняття демографічної ємкості території у суспільно – географічних дослідженнях.
47. Наукові підходи до вивчення демографічної ємкості.
48. Методика розрахунків демографічної ємкості території.
49. Потенціал географічного положення регіонів.
50. Поняття географічного положення.
51. Наукові підходи до оцінки ТГП, ФГП, СГП.
52. Поняття Єврорегіон

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри. <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativnavchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Неформальна освіта за темами курсу. Форми неформальної освіти: очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, семінари, конференції, вебінари). Допускається зарахування практичних занять,

навчальних елементів та отримання додаткових балів при наявності сертифіката (свідоцтва, тощо) отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем охоплених змістовим наповнення курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Denysuk, G., Stefankov, L., & Chyzh, O. (2018). Фізична чи природнича географія України?. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, (28), 26-33.
2. Грицай, Н. Б. (2023). Природнича освіта в Україні: реалії та перспективи. *Природнича освіта та наука*, (1), 5-10.
3. Денисик, Г. І., Стефанков, Л. І., Чиж, О. П., & Денисик, Б. Г. (2020). Природнича географія України: структура, можливості пізнання, переваги.
4. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021- 2027 роки та план заходів з її реалізації URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi>
5. Дороніна, Т. О., & Ахматова, Н. О. (2024). Природнича освіта у сучасному світі: європейський досвід та українські реалії.
6. Заблотовська Н.В., Данілова О.М., Білоус Ю.П., Осташек П. Д. Формування екомережі локального рівня на прикладі проектування екомережі Вижицького району Чернівецької області. *Український журнал природничих наук*. 2023. № 6. С. 113-124.
7. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: навчальний посібник. Київ: К.І.С., 2014. 88 с. URL : https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2015/Marushevskiy_2014_88.pdf
8. Михайленко, В. П. (2018, August). Природнича географія як тренд в освіті для сталого розвитку в Україні. In *The 4th International youth conference «Perspectives of science and education»* (pp. 364-375).
9. Міхелі С.В. Українське ландшафтознавство: витоки, становлення, сучасний стан. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 416 с.
10. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 р. : Указ Президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>
11. Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування Міністерства енергетики та захисту довкілля України» № 26/1.4-3-5650 від 03.03.2020 р.
12. Розбудова спроможності до економічно обґрунтованого планування розвитку областей і міст України» (Проект РЕОП). URL : <https://city-adm.lviv.ua/lmr/business/403-upravlinnia/upravlinna-jekonomiki/projekti/1521-reop>
13. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. – Львів: Світ, 1993. – 240 с.
14. Рудько Г.І. Макроекологія України. / Г.І. Рудько, О. І. Бондар. – Київ-Чернівці: Букрек, Наук. думка, 2020. – 520 с.

Додаткова література

1. Денисик Г. І. Основні етапи розвитку географії в Україні / Г. І. Денисик // Географія з основами економіки в школі. - Київ. 1998 - № 1. - С. 3-12 ; №3. - С. 9-14.
2. Жупанський Я. І. Головні етапи розвитку географії в Україні / Я. І. Жупанський // Тези доповідей УІ з'їзду Українського географічного товариства - К., 1995. - С. 10-11
3. Жупанський Я.І. Історія розвитку географії в Україні / Я. І. Жупанський. - Львів: Світ, 1997. - 264 с.
4. Комплексна програма з охорони навколишнього природного середовища «Екологія» у Чернівецькій області на 2022 – 2026 роки URL : https://oblrada.cv.ua/document/regional_program/
5. Михайленко, В. П. (2018, August). Природнича географія як тренд в освіті для сталого розвитку в Україні. In *The 4th International youth conference «Perspectives of science and education»* (pp. 364-375).
6. Міхелі С .В. Дослідження антропогенних змін ландшафтів в Україні: концептуальні засади, центри розвитку, результати / С. В. Міхелі // Наукові записки Вінницького педуніверситету. Серія : Географія. - 2013. - Вип. 25. - С. 12-19.
7. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану: Практичний посібник. URL : https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/819/SEO_ready.pdf
8. Стратегічна екологічна оцінка: завдання та сфери застосування. URL : https://eco.kiev.ua/poslugy/strateg%D1%96chna_ekolog%D1%96chna_ocz%D1%96nka/
9. Стратегія розвитку Чернівецької області 2027. URL : <https://bukoda.gov.ua/documents/strategiya-rovzitku-oblasti>
10. Стратегія сталого розвитку України до 2030. URL : <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications>
11. Участь громадськості в процесі прийняття документів державного планування з питань, що стосуються довкілля (посібник) / Є. Алексеєва, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, С. Шутяк. Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт». 2017. 72 с. URL : http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2017/10/EPL_Uchast_putannya_dovkillya.pdf
12. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Львів : Видавництво «Компанія «Манускрипт»» 2019. 128 с.
13. Шутяк С. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості посібник). Львів: Видавництво «Компанія “Манускрипт”» .2017. 28 с. URL : http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2018/03/EPL_SEO_posibnuk_Net.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національний атлас України (електронна версія) - <https://atlas.igu.org.ua/>

Політика академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані виконувати положення принципів академічної доброчесності: виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб; не допускати списування під час проведення контрольних заходів (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв); надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів; не публікувати і не розповсюджувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Дотримання академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича регламентується такими нормативними документами:

1. Правила академічної доброчесності (від 28 листопада 2016, протокол № 12)
2. Етичний кодекс (від 29 травня 2023, протокол № 5)
3. Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (від 02 вересня 2024, протокол № 12)